

STEJNÉ PŘÍBĚHY, JINÁ JMÉNA

PROJEKT: KTERÉ LIDSKÉ PRÁVO JE PRO MĚ NEJDŮLEŽITĚJŠÍ

Anotace:	Žáci si během projektového dne připomenou, jak jsou lidská práva důležitá a proč je třeba je chránit. Nejdříve si vyberou práva, která považují za nejdůležitější, a diskutují o jejich významu. Následně zhlédnou vybraný film, ve kterém hledají situace, kdy se základní svobody porušují, a zamýšlejí se nad tím, jaké to má následky. Ve skupinách pak tvoří vlastní kampaňové materiály – plakáty, příspěvky na sociální síť nebo krátká videa, kterými upozorňují na ochranu vybraných práv. Na závěr své výstupy prezentují a společně reflektují. ČÁST – Aktivita Moje základní práva, při níž si žáci vybírají, jaká práva jsou pro ně osobně důležitá. ČÁST – Promítání filmu, při němž žáci identifikují porušování lidských práv ve filmovém příběhu. ČÁST – Aktivita Kampaň za lidská práva, při níž žáci tvoří vlastní mediální sdělení k vybranému lidskému právu a učí se argumentovat, proč je důležité toto právo chránit. ČÁST – Aktivita Galerie, v níž žáci prezentují své příspěvky a vzájemně si poskytují zpětnou vazbu.
Vzdělávací oblasti a obsahové vzdělávací okruhy:	ZV a GV: jazyk a jazyková komunikace, člověk a společnost, umění a kultura, filmová/audiovizuální výchova OV: jazykové vzdělávání a komunikace, společenskovední vzdělávání / občanský vzdělávací základ, estetické vzdělávání
Průřezová témata:	ZV a GV: OSV, VMEGS, MKV, MV OV: OVDS, ČDS
Klíčové kompetence:	ZV a GV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, k podnikavosti, digitální OV: k učení, k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské kompetence a kulturní povědomí, digitální
Doporučený věk:	15+
Cíle:	Žáci: - se seznámí s významem základních lidských práv a svobod - si uvědomí, že práva nejsou samozřejmostí a mohou být ohrožena - formulují a prezentují své názory

Délka:	4–6 x 45 min.
Pomůcky:	■ MATERIÁL Základní lidská práva pro každého žáka ■ větší proužky papíru pro každého žáka ■ velký arch papíru / papír formátu A2 (nebo větší) do každé skupiny ■ fixy, pastelky, lepidlo, nůžky, lepicí páska do každé skupiny ■ počítač s internetovým připojením (pro tvorbu příspěvků v online nástroji Canva; podle uvážení) ■ mobilní zařízení s aplikací na editaci videí (pro natáčení krátkých video spotů; podle uvážení) ■ nástěnka (pro fyzickou galerii plakátů) ■ tabule
Přípravná fáze:	Vybereme si z nabídky filmů, které během projektového dne budeme promítat žákům. Vybrat si můžeme z těchto snímků: <u>Grace</u> – Julia Dahr, Dina Mwende Keňa, Norsko 2024 29 min. Grace vyrůstá mezi osmi sourozenci ve farmářské vesničce v Keni. Déšť tady padá jen dvakrát za rok a pro její rodinu i sousedy je nesmírně důležitý – díky němu přežívají plodiny, zvířata i lidé. <u>Kábul v srdci</u> – Denis Walgenwitz, Caroline Gillet Francie, Dánsko 2023 30 min. Ráha a Marwa vyrostly v Kábulu. Jsou to kamarádky, které rozdělil Tálibán. Když se v létě roku 2021 radikální hnutí násilně vrátilo k moci, rozhodla se jedna z dívek v rodné zemi zůstat, zatímco druhá uprchla. <u>Mai Khoi: hlas z Vietnamu</u> – Joe Piscatella Spojené státy 2019 69 min. Vietnamská zpěvačka Mai Khoi se rozhodla nebýt konformní popovou hvězdou a začala upozorňovat na nesvobodu panující v její zemi, kde jsou občanskí aktivisté, novináři a blogeri pronásledováni a zatýkáni. <u>Pan Nikdo proti Putinovi</u> – David Borenstein, Pavel Talankin Dánsko, Česko 2025 60 min. Pavel „Paša“ Talankin, mladý a oblíbený učitel z ruského Karabaše, miluje klid šedivého maloměsta i své studenty. Jeho kabinet býval bezpečným místem, kam děti chodily řešit obyčejné školní potíže i těžkosti dospívání. To se změnilo s ruskou invazí na Ukrajinu. <u>Pod maskou</u> – Håvard Bustnes Norsko 2023 31 min. Už několik let porušuje nedemokratická čínská vláda lidská práva Ujgurů, etnika žijícího na území provincie Sin-tiang. Vinou systematického útlaču skončilo mnoho z nich v pracovních táborech či ve vězení. Jedním z nich je i Abduweli, který strávil osmnáct měsíců za mřížemi. <u>Sedm světů</u> – Olga Sommerová Česko 2008 57 min. Film představuje šest pamětnic holocaustu, které spojuje láska k hudbě, rodině, vlasti a národu, ale především také celoživotní odvaha. Případně si můžeme vybrat i jiný film z tematického okruhu Lidská práva na portálu JSNS.CZ. Podle délky vybraných snímků může celý projekt trvat čtyři až šest vyučovacích hodin. Doporučujeme, aby se do projektu zapojilo více ročníků a promítalo se ve škole více různých filmů. Pro přípravu je možné využít <u>návod</u> na realizaci projekce či festivalu. Vznikne tak rozmanitá

kampaň složená z různorodých výstupů a zajímavých postřehů. Výsledná školní galerie pestrých mediálních sdělení pak může být vystavena ve škole nebo zveřejněna online.

1. část – Moje základní práva

Postup:

1. Na úvod vysvětlíme žákům, že projektový den je věnovaný Mezinárodnímu dni lidských práv, který se každý rok slaví 10. prosince. Toto datum připomíná den, kdy Valné shromáždění OSN v roce 1948 přijalo Všeobecnou deklaraci lidských práv. Kampaň s názvem Stejně příběhy, jiná jména připravil vzdělávací program JSNS.CZ, který zastřešuje organizace Člověk v tísni.
2. Rozdáme žákům **MATERIÁL**, který obsahuje seznam práv vycházející z Listiny základních práv a svobod. Vyzveme je, aby si napsali na papír pět práv, bez kterých si osobně neumí představit život. Pokud je potřeba, pomůžeme jim uvedením několika příkladů – svoboda projevu, pohybu nebo právo na vzdělání.
3. Žáci pak práva postupně škrtaří: nejprve dvě práva, poté další dvě, až zůstane pro žáky jedno nejdůležitější právo, které napíšou na větší proužek papíru a přilepí ho na tabuli.
4. Společně o výběru diskutujeme a ptáme se: *Proč jste vybrali právě tohle právo? Co vás k tomu vedlo?*
5. Na závěr vysvětlíme, že vybrat jedno nejdůležitější právo je hodně náročné, protože všechna práva tvoří propojený celek. Jedno bez druhého nemůže ve svobodném a demokratickém světě fungovat. Upozorníme žáky, že s vybranými právy budeme pracovat v dalších aktivitách.

2. část – Promítání filmu

Postup:

1. Na úvod žákům sdělíme, že se budeme hlouběji věnovat lidským právům a svobodám.
2. Následuje **projekce filmu**.
3. Po filmu provedeme reflexi emocí pomocí **metody jednoho slova**. Vyzveme žáky, aby jeden po druhém uváděli jedno slovo, které nejlépe vystihuje jejich pocit, dojem nebo náladu z filmu. Jednotlivá slova můžeme zapisovat na tabuli, ale nekomentujeme je. Teprve poté, co se všichni žáci vyjádří, je můžeme vyzvat k doplňujícím komentářům či otázkám.
Poznámka: Využijte další **metody reflexe emocí** po filmové projekci.
4. Žákům znovu rozdáme nebo promítneme **MATERIÁL**, který obsahuje seznam práv vycházející z Listiny základních práv a svobod. Ptáme se žáků:
 - *Která práva byla ve filmu porušena?*
 - *Která práva byla upírána hlavním protagonistům?*
 - *Jaká další práva mohla být ohrožena v kontextu toho, co víte o dané zemi/situaci?*
5. Podle odpovědí žáků odebíráme z tabule proužky papíru s vybranými právy z úvodní části, která byla ve filmu porušena či ohrožena. Symbolicky je můžeme zmuchlat a hodit do koše. Zároveň se žáků ptáme: *Jak se cítíte, když bylo ohroženo vámi vybrané právo? Co to pro vás znamená? A co byste mohli udělat pro to, abyste vaše právo ochránili?*
6. Diskutujeme společně jednotlivé postřehy a návrhy, jak je možné práva chránit.

3. část – Kampaň za lidská práva

Postup:

1. Sdělíme žákům, že si vyzkoušíme, jaké to je zapojit se do osvětové kampaně, díky které můžou upozornit na porušování základních práv a svobod a apelovat na jejich ochranu.

2. Žáky rozdělíme do skupin. Každá skupina si vybere jedno právo, které bylo ve filmu porušeno, a vytvoří vlastní mediální sdělení, které ho bude obhajovat.
3. Rozhodneme se, jestli budou všechny skupiny tvořit stejný typ příspěvku, nebo jestli si každá skupina vybere svůj vlastní. Na výběr jsou tři možnosti:
 - plakát
 - instagramový post (grafika vytvořená v online nástroji Canva)
 - krátké video (spot o délce 1–2 min.)

Než žáci začnou tvořit, upozorníme je, že každý příspěvek má obsahovat:

- název kampaně / slogan
- argumenty, proč je vybrané právo důležité
- fakta o jeho porušování (můžou použít informace z filmu nebo najít další zdroje)
- výzvu/apel k ochraně tohoto práva

4. část – Galerie

Postup:

1. Každá skupina postupně prezentuje svůj příspěvek před celou třídou. Žáci stručně představí vybrané právo, vysvětlí, proč si ho vybrali, a prezentují svou kampaň.
2. Po prezentacích vytvoříme společnou galerii všech mediálních sdělení. Plakáty můžeme vyvěsit na nástěnce ve třídě nebo na chodbě školy, kde je uvidí i ostatní žáci. Digitální příspěvky a videa lze sdílet na sociálních sítích školy nebo zveřejnit na školním webu, aby mohla kampaň oslovit širší publikum.
3. Když jsou všechny příspěvky představené, necháme žáky, aby se vzájemně ohodnotili. Ptáme se: *Jak na vás příspěvky ostatních skupin působí? Který vás nejvíc zaujal a proč? Co vás překvapilo?*

Reflexe:

Na závěr společně hodnotíme celý projektový den. V diskusi se ptáme: *Co jsme si dnes uvědomili o lidských právech? Změnil se nějak váš pohled na ně? Proč je důležité o lidská práva pečovat? Jak konkrétně můžeme my sami přispět k jejich ochraně například ve škole, v rodině nebo v našem okolí?*